

годавцем виникають на основі договору купівлі-продажу; сторонами договору фінансового лізингу є лізингодавець та лізингоодержувач. Лізингоодержувач – це фізична або юридична особа, яка отримує право володіння та користування предметом лізингу від лізингодавця. Лізингодавцем є юридична особа, яка передає право володіння та користування предметом лізингу лізингоодержувачу. Останнім може бути також юридична особа, яка набула статусу фінансової установи. Правовий статус сторін досліджуваного договору визначається взаємними правами та обов'язками, які за своєю природою є зобов'язально-правовими, а також відповідальністю за невиконання або недотримання обов'язків. Специфіку договору фінансового лізингу визначає умова про можливість переходу права власності на його предмет до лізингоодержувача. Так сторони вправі укласти в подальшому договір купівлі-продажу такого предмету. Водночас, вважаємо, що потребує врегулювання можливість дострокового викупу предмета договору фінансового лізингу, а також можливість здійснення платежів за договором не лише у грошовій формі; договір лізингу являє собою окремих цивільно-правовий договір *sui generis*.

Література

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 року № 436-IV (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15/print1393698484043698>.
2. Кодекс торговельного мореплавства від 23.05.1995 року № 176/95-ВР (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/176/95-%D0%B2%D1%80>.
3. Податковий кодекс України від 02.12.2010 року № 2755-VI (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/print1393876382179450>.
4. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 року № 435-IV (зі змінами та доповненнями) [Електронний ре-

сурс]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15/print1393698485558097>.

5. Закон України "Про фінансовий лізинг" від 16.12.1997 року № 723/97-ВР (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/723/97-%D0%B2%D1%80>.

6. Закон України "Про банки і банківську діяльність" від 07.12.2000 року №2121-III (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>.

7. Наказ Міністерства фінансів України "Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 "Основні засоби" від 27.04.2000 року № 92 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0288>.

8. Карпечкін, Т. П. Договір фінансового лізингу: поняття та основні елементи / Т. П. Карпечкін // Актуальні проблеми держави і права. - 2008. - Вип. 38. - С. 204-209.

9. Сычѳв С.А. Правовая природа договора финансовой аренды лизинга: автореф. дис. канд. юрид. наук: 12.00.03 / С.А. Сычѳв. -С.-Пб., 2006. - 22с.

10. Цивільне право України : навчальний посібник. У 2-х томах / [В.І. Борисова, Л.М. Баранова, І.В. Жилінкова та ін.]; За ред. В.І. Борисової, І.В. Спасиво-Фатєєвої. - К.: Юрінком Інтер, 2007. - 552 с.

11. Цивільне право України. Особлива частина: підручник / [Т.В. Боднар, С.М. Бервено, І.А. Безклубий та ін.]; За ред. О.В. Дзери, Н.С. Кузнєцової, Р.А. Майданика. - 3-тє вид., перероб. і допов. - К.: Юрінком Інтер, 2010. - 1176с.

*Романюк І.П.,
студентка 4 курсу
Інститут післядипломної освіти
Київський національний університет
імені Тараса Шевченка
Надійшла до редакції: 12.11.2015*

УДК 342.9:343.961(477)

СУБ'ЄКТИ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ НОТАРІАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Цуканова Г. В.

Стаття присвячена визначенню суб'єктів адміністративно-правового регулювання нотаріальної діяльності в Україні. У зв'язку з цим розглянуті такі поняття, як правосуб'єктність і, адміністративна правосуб'єктність, суб'єкт адміністративно-правового регулювання і суб'єкт адміністративно-правового регулювання нотаріальної діяльності.

Ключові слова: суб'єкт права, правовий статус, адміністративна правосуб'єктність, суб'єкт адміністративно-правового регулювання нотаріальної діяльності, система суб'єктів адміністративно-правового регулювання державної нотаріальної діяльності.

Статья посвящена определению субъектов административно-правового регулирования нотариальной деятельности в Украине. В связи с этим рассмотрены такие понятия, как правосубъектность и административная правосубъектность, субъект административно-правового регулирования и субъект административно-правового регулирования нотариальной деятельности.

© Т. В. Цуканова, 2015

Ключевые слова: субъект права, правовой статус, административная правосубъектность, субъект административно-правового регулирования нотариальной деятельности, система субъектов административно-правового регулирования государственной нотариальной деятельности.

The article is devoted to the definition of administrative and legal regulation of notarial activities in Ukraine. In this connection discussed concepts such as legal and administrative personality, an administrative regulation and an administrative and legal regulation of notarial activities.

Keywords: entity, legal status, legal administration, an administrative regulation of the notarial system of administrative and legal regulation of public notary.

Постановка проблеми. Успішне здійснення правозахисної функції в державі можливе за участі у цьому процесі нотаріату, на який покладено завдання забезпечити

**ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ
ПРАВНИЧИЙ ЧАСОПИС**

захист прав та законних інтересів громадян і юридичних осіб, запобігання правопорушенням є основним завданням нотаріату, авторитет і значення якого невинно зростає в нинішніх умовах реформування соціально-економічних відносин. Дослідження правовідносин, що виникають у сфері нотаріальної діяльності викликане необхідністю аналізу правового статусу суб'єктів, що здійснюють даний вид регулювання. Варто зазначити, що вказані правовідносини є достатньо складним видом відносин, оскільки вони характеризуються приватно-правовим та публічно-правовим змістом.

В юридичній літературі питання, що стосується визначення суб'єктів адміністративно-правового регулювання нотаріальної діяльності в Україні, досліджували такі вчені, як: В.В. Баранков, Л.О. Баранкова, Т.Й. Білоус, Г.О. Гулевська, Л.В. Драгачевич, Н.В. Карнарук, Т.О. Коломоєць, В.В. Комаров, В.В. Лосєв, М.П. Ляпідевський, С.М. Сміян, С.Я. Фурса, І.Г. Черемних, В.М. Черниш, Л.Е. Ясінська, Д.І. Яворницький та інші.

Метою статті є вивчення правового статусу суб'єктів адміністративно-правового регулювання нотаріальної діяльності в Україні на основі досягнень правової науки та правозастосування.

Виклад основного матеріалу. Розглядаючи питання щодо суб'єктів адміністративно-правового регулювання нотаріальної діяльності доцільно з'ясувати зміст поняття правосуб'єктності. Адже, основною категорією, що визначає статус кожного суб'єкта правовідносин є правосуб'єктність. Більше того, саме зміст та обсяг правосуб'єктності визначає чи взагалі особа є суб'єктом права.

Наукова література свідчить, що правосуб'єктність є здатністю фізичних і юридичних осіб у встановленому порядку бути суб'єктами права, тобто носіями суб'єктивних прав та юридичних обов'язків. Відносно юридичних осіб ця здатність виявляється в їх компетенції, сукупності прав і обов'язків, які надаються їм для виконання відповідних функцій [1, с. 697]. Правосуб'єктність складається з правоздатності, дієздатності та в деяких випадках із деліктоздатності.

Враховуючи тему нашого дослідження варто звернути увагу до адміністративної правосуб'єктності, яка на думку вітчизняної дослідниці Т.О. Мацелик, виявляється як здатність суб'єкта адміністративного права мати адміністративні права та нести відповідні обов'язки. Потенційна здатність мати права і обов'язки у сфері адміністративно-правового регулювання (адміністративна правоздатність), реалізовувати надані права і обов'язки у цій сфері державного управління (адміністративна дієздатність), наявність суб'єктивних прав та обов'язків у сфері державного управління, формують адміністративно-правовий статус суб'єкта, а саме адміністративну правоздатність та адміністративну дієздатність, які є складовими адміністративної правосуб'єктності [2, с. 267].

Доктор юридичних наук Т.О. Мацелик, досліджуючи склад правосуб'єктності, наголошує, що адміністративна правоздатність – це здатність суб'єкта мати права та обов'язки у сфері державного управління. Правоздатність з'являється з моменту виникнення суб'єкта. Якщо йдеться про фізичну особу, то з моменту народження громадянина; про юридичну – з моменту державної реєстрації підприємства, закладу, організації. Припиняється правоздатність з моменту зникнення суб'єкта. Тоді як адміністративна дієздатність, на думку дослідниці, це здатність суб'єкта самостійно, свідомими діями реалізо-

увати надані йому права і виконувати покладені на нього обов'язки у сфері державного управління. Складовою дієздатності є адміністративна деліктоздатність, тобто здатність суб'єкта нести юридичну відповідальність, за порушення адміністративно-правових норм [3, с. 112; 2, с. 267].

Змістовною є думка професора В.К. Колпакова, який пише, що суб'єктивні права, якими наділені суб'єкти у сфері адміністративно-правового регулювання державної нотаріальної діяльності, варто розглядати як "надану і гарантовану державою, а також закріплену в адміністративно-правових нормах міру можливої (дозволеної) поведінки у правовідносинах, яка забезпечена кореспондуючим обов'язком іншого учасника правовідносин" [4, с. 114].

Отже, проаналізувавши поняття "адміністративна правосуб'єктність" можна стверджувати, що правосуб'єктністю суб'єктів адміністративно-правового регулювання нотаріальної діяльності є певні адміністративні права та відповідні адміністративні обов'язки.

Перш ніж перейти до визначення суб'єктів адміністративно-правового регулювання нотаріальної діяльності та їх повноважень, доречним буде розглянути думку вчених щодо категорії "суб'єкт", адже на даний час із проведенням адміністративно-територіальної реформи перед державою постають проблеми, які стосуються компетенції, структури та інших особливостей суб'єкта адміністративно-правового регулювання. На думку професора В.К. Колпакова, суб'єкт – це джерело впливу того, хто виконує функції керівництва і впливає на об'єкт з метою переведення його у новий стан [4, с. 9], а Ю.Є. Булигін, визначає суб'єкт, як елемент системи адміністративно-правового регулювання, що генерує процес її функціонування [5, с. 220].

Академік О.М. Бандурка, під даним терміном розуміє структурно-окреслені спільноти людей з органами управління, що формуються ними, та керівним складом (на персональному рівні) [6, с. 14]. У академічному тлумачному словнику під поняттям "суб'єкт" з точки зору юридичного розуміння, визначено особу або організацію як носій певних прав і обов'язків [7, с. 442].

Розглянувши поняття "суб'єкту", можна визначити, що суб'єкт адміністративно-правового регулювання нотаріальної діяльності – це юридичні особи публічного та приватного права і фізичні особи, які за чинним законодавством мають певні повноваження у сфері адміністративно-правового регулювання нотаріальної діяльності, визначаються державою (або діють за дорученням держави) та наділені необхідними владними повноваженнями щодо здійснення певних управлінських функцій по відношенню до нотаріальної діяльності в межах, встановлених відповідними нормативними-правовими актами та є прямим свідченням адміністративно-правового регулювання.

Слід зазначити, що характеристику суб'єктів адміністративно-правового регулювання нотаріальної діяльності доцільно надавати шляхом аналізу їхніх відповідних повноважень. Причому, розглядаючи дане питання, потрібно виходити з того, що права органів адміністративно-правового регулювання нотаріальної діяльності постають в той же час і як їх обов'язки, оскільки діяльність з приводу здійснення своїх повноважень завжди пов'язана з виконанням покладених на цей орган обов'язків.

До системи суб'єктів адміністративно-правового регулювання нотаріальної діяльності можна віднести:

Верховну Раду України; Президента України; Кабінет Міністрів України; Міністерство юстиції України та його територіальні управління; Департамент з питань нотаріату та банкрутства; Вищу кваліфікаційну комісію нотаріату та Комісію з розгляду питань щодо анулювання свідоцтва про право на заняття нотаріальною діяльністю; Нотаріальну палату України та інші легалізовані в установленому порядку об'єднання нотаріусів; державні нотаріальні архіви та нотаріальні контори; інші зацікавлені підприємства, установи, організації та громадяни, які за чинним законодавством мають певні повноваження у сфері адміністративно-правового регулювання державної нотаріальної діяльності [8; 9; с. 96].

Незважаючи на вказану досить значну чисельність суб'єктів адміністративно-правового регулювання нотаріальної діяльності, різноманітність їх правового статусу, всім цим суб'єктам характерні певні повноваження, через які проявляється їхній контроль та вплив на нотаріальну діяльність.

Слід зазначити, що Верховна Рада України є законодавчим органом, Президент України виступає як гарант Конституції України, а Кабінет Міністрів України є органом загальної компетенції, тому такі суб'єкти адміністративно-правового регулювання нотаріальної діяльності не впливають і не регулюють діяльність нотаріусів на пряму, а здійснюють функції держави в цілому, а саме через повноваження інших органів.

Головним центральним органом у сфері регулювання нотаріальної діяльності є Міністерство юстиції України (далі – Мін'юст), який забезпечує організацію роботи нотаріату та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом та фінансуванню тероризму (щодо нотаріусів, адвокатів та інших осіб, які надають юридичні послуги).

Мін'юст у сфері державної нотаріальної діяльності, відповідно до Положення про Міністерство юстиції України (затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 2 липня 2014 р. № 228) в межах своїх повноважень здійснює державне регулювання нотаріальної діяльності. Повноваження Міністерства юстиції України в сфері нотаріальної діяльності охоплюють всі стадії контрольного циклу – від планування, організації та проведення контрольних заходів до вирішення питання про усунення виявлених порушень та притягнення винних осіб до відповідальності.

Суб'єкти адміністративно-правового регулювання нотаріальної діяльності, які діють на місцях, представлені Головними управліннями юстиції Міністерства юстиції України в Автономній Республіці Крим, в областях, містах Києві та Севастополі, які, відповідно до Положення підпорядковуються Мін'юсту та є його територіальними органами, входять до сфери його управління, беруть участь у забезпеченні реалізації державної правової політики. Головне територіальне управління юстиції здійснює свої повноваження як безпосередньо, так і через утворені в установленому порядку районні, районні у містах, міські, міськрайонні, міжрайонні управління юстиції. Відповідно до Положення про Головні територіальні управління юстиції Міністерства юстиції України в Автономній Республіці Крим, в областях, містах Києві та Севастополі, затвердженого наказом Міністерства юстиції від 23.06.2011 № 1707/5, до основних завдань управління юстиції відносять організацію роботи нотаріату [10].

Слід зазначити, що на Головне управління юстиції

покладені всі функції щодо організації і контролю нотаріальної діяльності в Україні. Головне територіальне управління юстиції здійснює перевірки на місцях, одержує інформацію з питань застосування законодавства, надає пропозиції щодо підготовки юридичних кадрів та інше. Міськрайонні управління юстиції забезпечують роботу нотаріату, а саме: сприяють організації роботи нотаріальних контор, які працюють на території району (міста) і сприяють організації надання нотаріусами правової допомоги населенню району (міста) з питань учинення нотаріальних дій [11].

Виходячи з вищесказаного щодо класифікації повноважень, якими наділені Міністерство юстиції та відповідні управління юстиції щодо реалізації функцій адміністративно-правового регулювання, можна погодитися з думкою Г. Гулевської, яка у своєму науковому дослідженні, розподіляє повноваження наступним чином: по-перше, повноваження, які становлять організаційну групу (керівництво нотаріусами, забезпечення допуску до професії, а саме: організація стажування осіб, що мають намір зайнятися нотаріальною діяльністю, проведення кваліфікаційних іспитів, видачі та анулювання свідоцтв про право на заняття нотаріальною діяльністю, визначення нотаріальних округів тощо); по-друге, це повноваження щодо здійснення нормативних функцій (видання різноманітних наказів, інструкцій, правил та інших правових актів, що стосуються нотаріальної діяльності); по-третє, повноваження щодо здійснення методичних функцій (узагальнення нотаріальної практики, проведення методичних семінарів, нарад, здійснення відповідної видавничої діяльності, тощо); по-четверте, повноваження в галузі контролю (зокрема, це контроль за виконанням професійних обов'язків і контроль за дотриманням правил нотаріального діловодства) [12, с. 182].

Головним суб'єктом адміністративно-правового регулювання нотаріальної діяльності є структурний підрозділ Міністерства юстиції України, Департамент з питань нотаріату та банкрутства.

До повноважень Департаменту з питань нотаріату та банкрутства належать забезпечення виконання завдань, покладених на Міністерство, щодо формування і забезпечення реалізації державної політики у сфері нотаріату, а саме: організовує і перевіряє роботу нотаріальних контор, архівів, Головного управління юстиції Міністерства юстиції України в Автономній Республіці Крим, в областях, містах Києві та Севастополі по здійсненню ними керівництва та контролю за діяльністю нотаріусів; вивчає, аналізує та узагальнює практику роботи нотаріальних контор, архівів, Головного управління юстиції Міністерства юстиції України в Автономній Республіці Крим, в областях, містах Києві та Севастополі по здійсненню ними керівництва та контролю за діяльністю нотаріусів; вивчає, аналізує та узагальнює практику роботи нотаріальних контор, архівів, Головного управління юстиції Міністерства юстиції України в Автономній Республіці Крим, в областях, містах Києві та Севастополі по здійсненню ними керівництва та контролю за діяльністю нотаріусів; надає методичну допомогу з питань вчинення нотаріальних дій працівникам Міністерства закордонних справ України; консульським установам та дипломатичним представництвам України за кордоном; забезпечує видачу свідоцтв про право на зайняття нотаріальною діяльністю; здійснює контроль за реєстрацією нотаріальної діяльності; забезпечує організацію роботи Вищої кваліфікаційної комісії нотаріату; здійснює нормативно-методичне забезпечення єдиних та державних реєстрів у системі нотаріату; здійснює підготовку нотаріально оформлених документів для їх подальшої консульської легалізації та інше [8].

Наступним суб'єктом адміністративно-правового регулювання нотаріальної діяльності є Вища кваліфікаційна комісія нотаріату яка утворюється при Міністерстві юсти-

ції України [13]. Функціонування Вищої кваліфікаційної комісії нотаріату регулюється Положенням про Вищу кваліфікаційну комісію нотаріату, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 31.08.2011 р. № 923. До її повноважень відносять: розгляд подання про допуск осіб, які мають намір скласти кваліфікаційний іспит на право на зайняття нотаріальною діяльністю, до його складення; забезпечення проведення кваліфікаційного іспиту; розгляд подання про анулювання свідоцтва про право на зайняття нотаріальною діяльністю [14].

Також суб'єктом адміністративно-правового регулювання нотаріальної діяльності є Нотаріальна палата України. Нотаріальна палата України, (далі - НПУ) діє на підставі статуту, який затверджений 10 січня 2014 р. Протоколом № 2 з'їзду нотаріусів України. Відповідно до статуту, НПУ є недержавною, неприбутковою професійною організацією, яка об'єднує всіх нотаріусів України на засадах обов'язкового членства, відповідно до статті 16 Закону України "Про нотаріат" [15]. НПУ є організацією, яка здійснює професійне самоврядування у сфері нотаріату, тобто функціонує на засадах законності, гласності, демократичності, колегіальності, виборності, обов'язковості членства нотаріусів та виконання рішень органів професійного самоврядування, прийнятих відповідно до їх компетенції, забезпечення рівних можливостей доступу нотаріусів до участі у професійному самоврядуванні [16].

Досліджуючи повноваження таких суб'єктів адміністративно-правового регулювання нотаріальної діяльності як Департамент нотаріату та банкрутства, Вища кваліфікаційна комісія, Нотаріальна палата України, можна підсумувати, що регулювання та вплив на діяльність нотаріусів здійснюється за такою схемою: Департамент нотаріату - забезпечення виконання покладених, на Міністерство юстиції України, завдань щодо нотаріату, тобто контроль, вплив, регулювання за діяльністю нотаріусів; Вища кваліфікаційна комісія - головним завданням цього суб'єкту є допуск осіб займатися нотаріальною діяльністю та позбавлення права займатися нотаріальною діяльністю; Нотаріальна палата України - здійснює об'єднання нотаріусів та захищає професійні інтереси нотаріусів тобто їхні права, честь, гідність, свободу в межах їхньої професійної діяльності.

Отже, специфіка соціального управління нотаріатом передбачає такі види, як державне і громадське. Державне здійснюється Міністерством юстиції України, Головним управлінням юстиції Ради Міністрів Автономної Республіки Крим, управлінням юстиції в областях, містах Києва та Севастополі та іншими державними органами. Громадське здійснюється Українською нотаріальною палатою як добровільним громадським об'єднанням нотаріусів.

І ще одним, нерозглянутим суб'єктом адміністративно-правового регулювання нотаріальної діяльності є зацікавлені підприємства, установи, організації та громадяни, які за чинним законодавством мають певні повноваження щодо нотаріальної діяльності.

Участь громадських організацій у нотаріальній діяльності є позитивною тенденцією для розвитку правової держави, тому що громадські організації: по-перше, сприяють розвитку нотаріату в Україні, як складової правової реформи в державі, задоволенню та захисту законних соціальних, економічних та творчих інтересів своїх членів; по-друге, сприяють вдосконаленню діяльності нотаріусів по правовому обслуговуванню громадян,

підприємств і організацій; по-третє, сприяють розвитку системи освіти для забезпечення підготовки висококваліфікованих кадрів для органів нотаріату України, щодо підвищення їх кваліфікації; по-четверте, проводять громадські дослідження, сприяють координації розробок та досліджень в галузі нотаріату. Отже, з вищесказаного, щодо суб'єктів адміністративно-правового регулювання нотаріальної діяльності можна констатувати, що кожен із суб'єктів по відношенню до нотаріальної діяльності здійснює свій вплив та адміністративно-правове регулювання. Кожен із них підконтрольний та підзвітний Міністерству юстиції України.

Висновок. Підсумовуючи сказане, можна зробити висновок, що суб'єкти адміністративно-правового регулювання нотаріальної діяльності - це юридичні особи публічного та приватного права і фізичні особи, які за чинним законодавством мають певні повноваження у сфері адміністративно-правового регулювання нотаріальної діяльності, визначаються державою та наділені необхідними владними повноваженнями щодо здійснення певних управлінських функцій по відношенню до нотаріальної діяльності. Система суб'єктів адміністративно-правового регулювання нотаріальної діяльності включає Верховну Раду України, Президента України, Кабінет Міністрів України, Міністерство юстиції, Нотаріальну палату України, низку міністерств та інших та відомств. Але, ключовим серед них є Міністерство юстиції України, яке виступає головним адміністративним регулятором нотаріальної діяльності.

Література

1. Великий енциклопедичний юридичний словник / за ред. акад. НАН України Ю. С. Шемшученка. - К.: Юридична думка, 2007. - 992 с.
2. Мацелик Т.О. Суб'єкти адміністративного права: поняття та система: [монографія] / Т. О. Мацелик. - Ірпінь: Вид-во Нац. ун-ту ДПС України, 2013. - 341 с.
3. Дмитриев Ю. А. Административное право: учеб. / Ю. А. Дмитриев, И. А. Полянский, Е. В. Трофимов. - М.: Эксмо, 2009. - 928 с.
4. Колпаков В.К. Административное право Украины: підручник / В.К. Колпаков. - К.: Юрінком Інтер, 2001. - 752 с.
5. Булыгин Ю.Е. Организация социального управления (основные понятия и категории): Словарь-справочник / Ю.Е. Булыгин. - М.: Контур, 1999. - 254 с.
6. Бандурка О.М. Управление в органах внутренних дел Украины: Підручник / О.М. Бандурка. - Харків: Ун-т внутрішніх справ, 1998. - 480 с.
7. Яременко В. Новый тлумачний словник української мови: у 4 т. / В. Яременко, О. Сліпущко - К.: Видавництво "Аконіт", 1998. - Т.І - 1998. - 1266 с.
8. Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади: Указ Президента України : від 09.12.2010 № 1085/2010 / Офіційний вісник України. - 2010. - № 94. - С. 15. - Ст. 3334
9. Глазунова Н.И. Государственное управление как система: [монографія] / Н. И. Глазунова. - М.: Изд-во Государственного университета управления, 2001. 373 с.
10. Про затвердження Положення про Головні територіальні управління юстиції Міністерства юстиції України в Автономній Республіці Крим, в областях, містах Києві та Севастополі : наказ Міністерства юстиції : від 23.06.2011 № 1707/5 [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0124-07>
11. Федорова К.І. Сучасна методологія адміністратив-

но-правового регулювання приватної нотаріальної діяльності // Влада. Людина. Закон. – 2007. – № 7. – С. 79-84.

12. Адміністративне право України : [навчальний посібник] / [Шкарупа В.К., Коломоєць Т.О, Гулевська Г.А. і ін.]; під ред. Т.О. Коломоєць, Г. Ю. Гулевської. – К. : Істина, 2007. – 216 с.

13. Про внесення змін до Положення про Вищу кваліфікаційну комісію нотаріату: постанова Кабінету міністрів України : від 30.01.13 року № 54 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 67. – ст. 2584

14. Про затвердження Положення про Вищу кваліфікаційну комісію нотаріату : постанова Кабінету Міністрів України : від 08.12.2006 р. № 1689// Офіційний вісник України .- 2006. – № 50. – С. 83. – Ст. 3314

15. Про нотаріат : Закон України : від 02.09.1993 № 3425-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 39. – Ст. 383.

16. Статут Української нотаріальної палати, затверджений з'їздом нотаріусів України 10.01.2014 року протокол № 2 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.palata.notariat.org.ua/aboutunp/about/doc/118.html>

*Цуканова Г. В.,
студентка Інституту післядипломної освіти
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка
Надійшла до редакції: 18.11.2015*

УДК 342.924(477)

ДОКАЗИ В СПРАВАХ ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ТА ЇХ ОЦІНКА

Ярмакі Х. П.

Стаття присвячена розгляду такої категорії, як “докази в справах про адміністративні правопорушення”. Досліджуються види, особливості та класифікація доказів в справах про адміністративні правопорушення, порядок їх оцінки.

Ключові слова: Докази, провадження в справах, доказування, документи, речі, технічні пристрої, показання.

Статья посвящена рассмотрению такой категории как “доказательства по делам об административных правонарушениях”. Исследуются виды, особенности и классификация доказательств по делам об административных правонарушениях и порядок их оценки.

Ключевые слова: Доказательства, производство по делам об административных правонарушениях, доказывание, документы, вещи, технические устройства, показания.

The article focuses on consideration of such category as “proof in cases of administrative offenses”. It is studied the types, characteristics and classification of evidence in cases of administrative offenses, procedure of assessment.

Keywords: evidences, proceedings, proving, documents, things, technical devices, indications.

Вирішення задач провадження в справах про адміністративні правопорушення здійснюється шляхом доказування, що включає в себе виявлення, процесуальне оформлення та аналіз доказів.

Доказами в справі про адміністративні правопорушення, є будь-які фактичні дані, на основі яких у визначеному законом порядку орган (посадова) особа встановлює наявність чи відсутність адміністративного правопорушення, винність даної особи, в його вчиненні та інші обставини, що мають важливе значення для правильного вирішення справи. Ці дані встановлюються протоколом про адміністративне правопорушення. поясненнями особи, яка притягається до адміністративної відповідальності, потерпілих, свідків, висновком експерта, речовими доказами, показаннями технічних приладів та технічних засобів, що мають функції фото- і кінозйомки, відеозапису, які використовуються при нагляді за виконанням правил, норм і стандартів, що стосується забезпечення

© Х.П. Ярмакі, 2015

безпеки дорожнього руху, протоколом про вилучення речей і документів, а також іншими документами (ст.25 КУпАП). Від доказів як фактичних даних необхідно відрізнити їх джерела, що являють собою засоби збереження і передачі інформації, засоби, за допомогою яких така інформація долучається до сфери провадження в справах про адміністративні правопорушення.

Доказування – це процес встановлення об'єктивної істини в справі, змістом якого є збирання, дослідження, оцінка і використання доказів. Доказування в справі про адміністративне правопорушення здійснюють орган (посадова особа), в провадженні якого вона перебуває. З одного боку, доказування служить встановленню фактів і обставин, що мали місце, їх сутності і оцінці значення для встановлення істини в справі, з іншого – їх фіксації у визначеному законом порядку і форм отримання результатів для надання їм статусу доказу.

Не можуть розглядатися як докази дані, що мають характер чуток, припущень, навіть якщо вони були отримані від особи, що викликана як свідок, експерт, викладені в документі і т. д.

З урахуванням виду та характеру фактичних даних докази прийнято класифікувати за різними підставами.

За джерелами походження докази діляться на особисті, речові та документальні. Особистими доказами є пояснення правопорушника, показання свідків і т. д., коли носій відповідної інформації – фізична особа.

Речові докази – це матеріальні об'єкти як носії інформації, яка відноситься до обставин, що мають значення для справи. Прикладом тут можуть бути знаряддя вчинення правопорушення або безпосередній матеріальний об'єкт правопорушення. Фотознімки також відносяться до речових доказів, якщо вони зроблені в процесі здійснення правопорушення або якщо факт виявлення фотознімків в даному місці або у даної особи має суттєве значення для справи. Прикладом фотознімку як речового доказу служить фотографія проїзду перехрестя автомобілем на заборонний сигнал світлофора, що отримана за допомогою автоматичного фотодокументуючого приладу.

Документи – це матеріали, які містять відомості, зафіксовані як у письмовій, так і в іншій формі. До документів можуть бути віднесені акти ревізій, довідки, відповіді на запити, листи, заяви, характеристики, фотознімки, аудіо та відео записи, бази і банки даних, інша інформація, що міститься на магнітних та оптичних

**ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ
ПРАВНИЧИЙ ЧАСОПИС**